

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

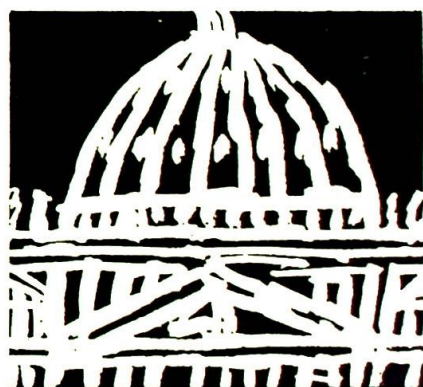

N R. 18

81. ÅRGANG
4. OKTOBER

1969

AVGJØRENDE
DAGER I ROM
I OKTOBER (SIDE 280)

«EVENSAMO SLÅR TILBAKE»
(SIDE 282)

«SIMONE WEIL I SVERIGE»
(SIDE 286)

NY HJELP - NY FREMTID

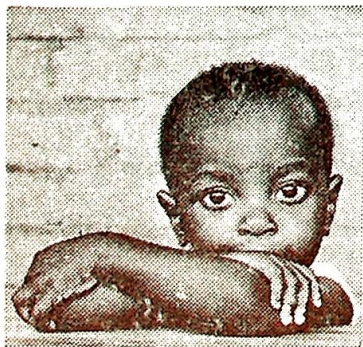
«Ny hjelp — ny fremtid» er navnet på den aksjon Det norske Flyktningeråd gjennomfører i tidsrommet 5.—15. oktober 1969, til inntekt for flyktningearbeidet. Aksjonen står under beskyttelse av H. M. Kongen.

Aksjonen vil bli åpnet med et større arrangement i Nationaltheatret, Oslo, søndag den 5. oktober. En time av programmet, fra kl. 20.15 til 21.15 blir overført i Fjernsynet som direkte sending.

Under aksjonen vil postgiroblancketter i et meget stort antall bli spredt til norske husstander, dels gjennom ukebladene onsdag 8. oktober, dels som direkte utsendelse.

Såvel ukepresse som dagspresse, fagpresse og Norsk Rikskringkasting vil bringe stoff om aksjonens bakgrunn og flyktingenes situasjon. Vi vil i vår informasjonsvirksomhet særlig understreke tre prosjekter som har et brennende behov for støtte:

1. Behandlingshjem for barn, i tilknytning til den norske mor og barn-klinikken i Baqa'aleiren i Jordan.
2. Bolig- og verkstedprosjekt for tibetanere i det nordvestlige India.
3. Integrert hjelpeprosjekt for sudanesiske flyktninger i Etiopia.

**ny hjelp -
ny fremtid**

Alle bidrag som kommer inn på våre post- og bankgirokonta vil uavkortet gå inn i hjelpearbeidet.

Redd Barnas merkesalg på Verdens Barnedag den 6. oktober går inn som en del av «Ny hjelp — ny fremtid». Markedsføringsforeningen i Oslo har påtatt seg, gjennom en særlig komité, å drive aksjonen i hovedstaden. Bergen Salgs- og Reklameforening gjør en innsats i Bergen, og Stavangerforeningen i sin by.

APPELL FRA H. M. KONGEN

Atter engang sender Det norske Flyktningeråd ut en appell til det norske folk om økonomisk hjelp til sitt arbeide for flyktingene.

Forholdene ute i verden i den senere tid har dessverre medført en økning i flyktningeproblemet, og hvor meget vi enn ønsker å se samtlige flyktningeleire oppløst og deres innvånere beskjefligt i produktivt og menneskeverdig arbeide, må vi se i øynene at vi har en lang vei å gå før dette ønske kan bli oppfylt.

Jeg gir Det norske Flyktningeråds appell min varme tilslutning og ber alle mine landsmenn om å yde sin støtte.

La oss kaste en lysstråle inn i flyktingenes mørke!
Olav R.

MARISTPATER

Den irske Maristpater Rory Mulligan skal komme til Norge for å arbeide i menigheten på Stabekk.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stillemesse	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.45 11.30 18.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 153244	11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappellensgt. 1, tlf. 83 20 19.	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eystein kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15 6.20	10.30 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 50, tlf. 81 050		
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

BISPESYNODEN

Bispedesynoden som i denne måned skal møtes i Rom er et uttrykk for det katolske verdens-episkopats kollegialitet.

Denne kollegialitet bunner på den ene side i selve Apostelkollegiet og garanterer den apostoliske tradisjon fordi den bærer det apostoliske embede og den apostoliske myndighet.

På den annen side bunner episkopatets kollegiale karakter i den lokale kirkes — stiftets eller bispedømmets — pastorale fellesskap. Som den dogmatiske konstitusjon om Kirken lærer, er de lokale biskoper de umiddelbare ledere av sine troende. De skal ikke betraktes som de romerske biskopers stedfortredere. Den myndighet som de personlig utøver i Kristi navn er deres egen, og den gjelder til enhver tid. I kraft av denne myndighet er den pastorale oppgave, det vil si den almindelige og daglige sjelesorg, helt og holdent betrodd biskopene. De har rett og plikt overfor Gud til å være lovgivere og dommere i sine respektive bispedømmer og til å ordne alt det som angår gudstjenesten og apostolatet.

En bispedesynode er intet annet enn en bestemt form for utøvelse av denne biskopelige kollegialitet. Utvalgte som de er fra forskjellige kanter av verden, yder biskopene Kirkens øverste hyrde kraftig bistand og, som dekretet om biskopene sier, da denne synode jo opptrer på hele det katolske episkopats vegne, er alle biskoper i hierarkisk fellesskap delaktig i omsorgen for hele Kirken.

Den bispedesynode som skal komme sammen i Rom er derfor av stor betydning for hele Kirken, også for enhver lokal kirke. For vårt bispedømme.

Dens resultater skal vi nok, kanskje mer enn nok, få høre om. De forskjellige nyhetsmedier, blant hvilke mange representerer forskjellige åndsretninger, opinioner og interesser, vil sørge for det. Men hvordan dette så enn måtte være, skulle vi nå selv bestemme vår holdning til denne synode.

En turde kanskje formode at det vil lønne seg å være litt realistisk i forventningene og ikke satse på mirakler. Faktum er jo at det kun er annen gang siden Vatikan-konsilets slutt at en slik Synode kommer sammen. Det vil derfor ta langt mer tid og praktisk erfaring enn man i dag faktisk har, før en Synode virker helt effektivt. Vi burde allerede være glade for at en slik viktig institusjon har blitt virkelighet, permanent virkelighet.

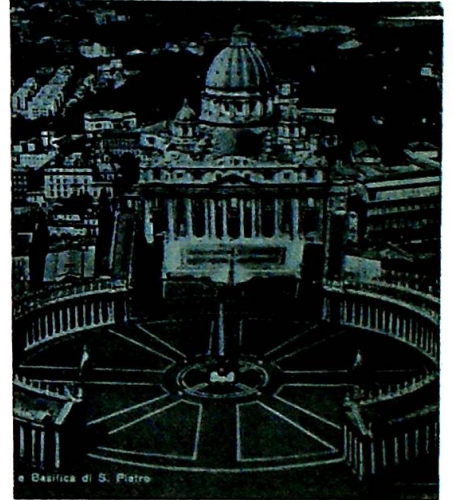
Faktum er også at Synodens biskoplige medlemmer må lære å arbeide sammen på et verdensomfattende plan. Det later til at ikke alle lokale biskoper i vår verden har vært villig til å avstå sine beste teologer til å være Synodens rådgivere. Hvis da ikke resultatene i alle henseender kommer til å svare til visse høytspente forventninger, kan en del av skylden ligge i dette. Man skal ikke bebreide og kritisere Rom for alt, slik som det nesten er blitt mote i dag.

Faktum er videre at denne synodes medlemmer er valgt fra alle verdens kanter og at for eksempel de asiatiske og afrikanske biskoper kan komme til å se Kirkens problemer og dømme om dens nød og behov ut fra andre

forutsetninger enn de som de europeiske biskoper har. Ingen kirkelig kolonialisme, takk.

Det kan ikke være tvil om at det er hele Kirkens oppgave å utøve forbønnens tjeneste på Bispedesynodens vegne så den under Helligåndens ledelse må få gjøre det som er rett og nødvendig for hele Kirken i dagens situasjon.

D. J. B.

Mer stoff om Synoden på de neste sider.

OGSÅ KVINNER!

I noen måneder nå har det i flere katolske menigheter i bispedømmet vært alminnelig at legmenn har hatt søndagens første lesning samt de spesielle forbønner som blir brukt etter trosbekjennelsen. Men hvorfor ikke også kvinner?

Det er, såvidt vi vet, ingen konkrete, praktiske vanskeligheter som hindrer katolske kvinner i å delta i liturgien på denne måten. En slags tradisjonell skikk er visst hovedgrunnen til at dette ikke alt er gjennomført, en skikk som tar seg litt foreldet ut sett i forbindelse med det Kirken nå faktisk har gitt grønt lys for. Foreldet også i sammenheng med den praksis som allerede er et faktum i enkelte søsterkongregasjoner.

A. R.

UNGDOMMENS IKKEVOLD DEBATT—

(SIDE 290)

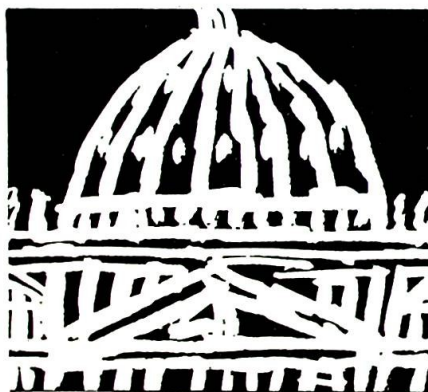
AVGJØRENDE DAGER I

AV ÅGE

Perioden etter Konsilet er blitt en stormfull og vanskelig tid, for hele Kirken og ofte for den enkelte katolikk. Noen ganger ser det ut som om vi holder på å bli splittet for godt i to grupper av troende under de alt for enkle merkelappene *konservativ* og *progressiv*. Den 3. januar i år skrev likevel en katolsk redaktør i London: «Det nye året begynner i en optimistisk tone i Kirken, det er meddelt at Bispesynoden vil komme sammen til en ekstraordinær sesjon i oktober.» I de månedene som har gått siden han skrev denne lille bemerkning, må han av og til ha tvilt. Alvorlige ord ble etterhvert brukt, pave Paul VI sa i en preken i Laterankirken i påsken at det fant sted «en praktisk talt skismatisk gjæring» i dagens katolske kirke, den nyvalgte kardinal Danielou har brukt ordet «kjetteri». Belgias primas, kardinal Suenens plaserte «en teologisk sprengladning» i Kirken da han i et intervju åpent tok til orde for en virkelig gjennomføring av Konsilets tanke om kollegialitet og medansvar osv. Ikke underlig at noen i dag kanskje ser med mer pessimisme enn optimisme mot den dagen da Bispesynoden åpnes i Rom, den 11. oktober. Noen mener at hensikten med å innkalle Synoden først og fremst er å stadfeste Roms autoritet og muligens gjennom en erklæring om autoritetens rolle i Kirken å sikre seg mot gjentakelser av reaksjonen på encyklikaen *Humanae Vitae*. Det ville være naivt å prøve å underslå alvoret i denne situasjon for den vanlige katolikk.

På den annen side: Kirken har vært gjennom mange og langt alvorligere kriser før i århundrenes løp. Etter de siste opplysninger — gitt på en pressekonferanse i september i Rom — blir det 146 deltagere i Bispesynodens møter. Blant dem er det seks patriarker og seks metropolitter fra de katolske østkirker, 93 formenn i de nasjonale bispekonferanser, tre representanter for ordenslederne, 19 ledere av romerske kurieorganer og 17 som paven selv har oppnevnt. Av de 93 representanter for de nasjonale konferanser kommer 22 fra Europa, 29 fra Afrika, 24 fra Amerika, 14 fra Asia og fire fra Australia og Stillehavsområdet.

■ De 17 som paven har oppnevnt er følgende: kardinal Tisserant, kardinalkollegiets dekan, kardinal Cicognani, den tidligere statssekretær, kardinal dell'Acqua, pavens generalvikar i bispedømmet Roma, kardinal Felici, president i kommisjonen for revisjon av de kirkelige lovbøker, kardinal Bensch, Berlins erkebiskop, kardinal Wojtyla, Krakaus erkebiskop, kardinal y Tarancon, Toledos erkebiskop, kardinal Cooke, New Yorks erkebiskop, kardinal Danielou S. J., Avelar Brandao Vilela, erkebiskop i Teresina, Brasil og president i det latinamerikanske biskopråd CELAM, Martin J. O'Connor, president i den pavelige kommisjon for de sosiale kommunikasjonsmidlene, Francis Arinze, erkebiskop i Onitsha, Nigeria, Michael Doumith, biskop i Sarba, Libanon,

Carlo Colombo, pavens teologiske rådgiver, Eduardo Pironio, hjelpebiskop i La Plata, Argentina, A. Ferrar-Toniolo, pro-president i kommisjonen for de sosiale kommunikasjonsmidler, Gerard Philips, professor i dogmatikk, rådgiver for kommisjonen for revisjon av lovbøkene.

Bispesynodens president er paven. I tilfelle han ikke deltar i møtene, har han oppnevnt som sine stedfortredere tre kardinaler, Confalonieri, Gracias og Rossi.

■ Den nordiske bispekonferanse er, som også de andre nasjonale konferanser, representert ved sin formann, biskop Taylor fra Stockholm. I kommunikeet fra de nordiske biskopers møte i Oslo i juli står det følgende om Synoden og arbeidsopplegget:

«Bispekonferansene verden over er blitt anmodet om å sende inn ønsker og forslag til nevnte Synode, hvis målsetning skal være å utrede nærmere

forholdet mellom bispekonferansene og den Hl. Stol, forholdet bispekonferansene seg imellom, samt å studere nærmere selve Bispesynodens struktur, funksjon og betydning som bindeledd mellom konferansene og Rom. Omtrent på lignende måte som før det Annet Vatikankonsil, ble der i Rom — av Bispesynodens generalsekretariat sammen med en rekke biskoper fra forskjellige kanter av verden — utferdiget et basis-dokument i alt vesentlig sammensatt av bispekonferansenes innsendte ønsker. Det var dette dokument vi nå skulle ta skriftlig stilling til innen 1. september i år. Forøvrig skal formennene representere sine respektive bispekonferanser ved Synodens møte i Rom. En rekke betenknninger ble utarbeidet som formannen, biskop Taylor, vil fremføre muntlig eller etterlate seg skriftlig, alt ettersom situasjonen skulle tilsi det. Bispekonferansens møter viste i det store hele at der hersket dyptgående enighet om alle vesentlige punkter. Når der her intet nærmere kan nevnes om vår stillingtagen til Synodens opplegg, så er den Nordiske Bispekonferanse den første til å beklage at materien skal behandles med absolutt diskresjon. Det turde være kjent at vi har gjort innvendinger mot denne fremgangsmåte, fordi vi vanskelig kan innse hvorledes biskopene skal kunne drøfte materien med sine forskjellige rådsorganer, noe som jo generelt anbefales av Vatikankonsilet og som blir stadig mer selvfølgelig. Som det kan sees av ovennevnte, er utviklingen etterhvert blitt den at bispekonferansene, istedenfor å beskjefte seg i første rekke med egne planer og problemer, må bruke mere og mere av sin tid og energi som rådgivende organ for den Hl. Stol. Så langt fra å beklage dette, hilser vi med glede at Rom nå ønsker at en rekke spørsmål som tidligere ble behandlet og bestemt av den Hl. Stol alene, nå skal løses i fellesskap, eller i det minste etter rådslagning, med bispekonferansene verden over. Vi mener den verdifulle tid vi må bruke på spørsmål som angår hele Kirken, på tross av at den kan synes å kaste lite av seg for vårt nordiske område, er av vesentlig betydning. Vi er en liten bispekonferanse; dog er vi klar over at den pluralistiske verden vi lever i her i Norden på mange måter

er symptomatisk for hva som i en kanskje nær fremtid vil bli vanlig for mange andre land. Vår kontribusjon kan, tror vi, ha en viss betydning sett under denne synsvinkel.»

■ Som man ser av dette kommunike har det ikke vært mulig for de nordiske biskoper å drøfte nærmere Synodens opplegg med andre. Hemmelighetskremmeriet har vært beklaget tidligere, blant annet av kardinal Heenan i England som helst hadde sett en åpen, bred konsultasjon mellom biskoper, prester og legfolk før Synoden begynner.

Ikke desto mindre foreligger det en god del informasjon, delvis fra katolsk presse. Opplysningene er enkelte ganger motstridende, men de avtegner noe av det som nå skjer:

Den 22. august skrev en Roma-korrespondent at kanskje hele Synoden vil gå med til å behandle spørsmålet om pavens og Vatikanets autoritet. Diskusjonen vil da eventuelt konsentrere seg om et forslag om at de nasjonale bispekonferanser heretter ikke skal sende ut noen viktig erklæring før uttalelsen er godkjent av Rom. Den 5. september ble det sagt uoffisielt at Synodens dagsorden inneholder forslag om å stadfeste for godt pavens rett til å komme med viktige erklæringer uten å rådføre seg med biskopene. En annen kilde hevdet omtrent samtidig nærmest det motsatte: at det foreligger «strengt hemmelig» skjema for en dagsorden hvor det heter at paven skal konsultere Bispesynoden før utsendelsen av sine rundskrivelser, apostoliske konstitusjoner og motu proprio. Og kardinal Danileou — som mer og mer har stått frem som Kuriens talsmann — sier at «en utvetydig erklæring om læremyndighetens autoritet i Kirken vil bli hilst med glede av de fleste katolikker.»

Kort sagt: en forvirrende situasjon for den som prøver å orientere seg

litt i det som skjer. Likevel rører rykter og uttalelser ved det helt vesentlige.

Den hollandske kardinal Alfrink har sagt det slik: Pavens stilling i Kirken må bestemmes av paven og alle verdens biskoper i fellesskap i det annet Vatikankonsils ånd. Denne definisjon kan ikke foretas uten en teologisk og dogmatisk anerkjennelse av den funksjon Gud har gitt Kirkens biskoper i fellesskap. En slik anerkjennelse vil på ingen måte forminske biskopen av Roms primat. Den vil tvert imot bety en fastleggelse av pavens stilling. Det er ingen tvil om pavens primat. Det eneste spørsmål er om måten det skal utøves på.

Andre spørsmål som presser på, for eksempel prestenes sølibat, kommer kanskje i annen rekke foreløpig, hvis samtaleemnet blir den endelige utforming av pavens og biskopenes kollegialitet, biskopenes medansvar for hele Kirken og spørsmålet om Kirkens røst.

ST. OLAV'S REDAKSJON

I forbindelse med Bispesynoden er Åge Rønning i Roma fra den 8. til den 22. oktober.

DE KONTEMPLATIVE ORDENER

Kongregasjonen for ordensfolk i Rom har offentliggjort en pavelig instruks for de kontemplative ordener, Venite Seorsum. Dokumentet som støtter seg på det annet Vatikankonsils beslutninger og tekster, bekrefter det kontemplative livs fulle gyldighet som «et vidnesbyrd om det kristne liv for verden». De enkelte kontemplative ordener får retten til selv å sette opp regler for den grad av strenghet i klosterlivet som de ønsker å opprettholde. Instruksjonen tillater måteholdent bruk av de moderne massemedia i klosteret, og priorinnen kan gi den enkelte ordenssøster rett til å forlate klosteret for en kortere tid.

TROEN I PRAKSIS

Den kristne tro er det menneskelige sinnelag som svarer til Guds åpenbaring. Det ville røbe en stor misforståelse av troens natur om man skulle gå hen og definere den bare som en from sinnstilstand eller en ubestemmelig følelse av ærefrykt foran det mysteriøse og fryktinngydende. Likeledes ville det være utillatelig å bestemme troen som en særskilt måte å leve den menneskelige tilværelse på uten saklig grunnlag eller objektivt trosinnhold.

Sant nok, uten at man befattet seg med et slikt bestemt grunnlag eller innhold, kunne det likevel la seg gjøre — ut fra et rent religionsfilosofisk eller religionspsykologisk standpunkt — å fortolke troen som et antropologisk, et psykologisk eller et sosiologisk fenomen, samt å forbinde det med andre menneskelige foreteelser og deres eventuelle uttrykk både på det individuelle og kollektive plan. En slik innsikt kan sikert på mange måter betraktes som meget verdifull. For, den kristne tro er også en men-

AV PATER
D. J. BOERS

neskelig aktivitet — det er jo et menneske som tror — og den må derfor nødvendigvis ha sine menneskelige dimensjoner. Men hvor verdifulle de så enn måtte være, en slik innsikt hverken er eller kunne være den kristne tros fundamentelle forklaring eller dens utgangspunkt. Denne forklaring og dette utgangspunkt finnes annetsteds, nemlig i Gud som har åpenbart seg i Kristus Jesus.

Å tro i kristen forstand er: å si ja til Guds selv-manifestasjon i Kristus Jesus. Det er dette som er den guddommelige åpenbaring. Det ville derfor være aldeles uriktig å betrakte åpenbaringen som et til punkt og prikke logisk utarbeidet system av ferdiglavede, objektive sannheter, fastlagt i doktrinære formularer som man bare behøver å gi sin forstands sam-

(Forts. neste side.)

tykke til og kalle det å tro. Så enkle saker er nå likevel ikke åpenbaringen og troen, til tross for hva velmenende mennesker fra tid til annen sier om det motsatte med de beste intensjoner. Den guddommelige åpenbaring er ikke statisk, den er dynamisk fordi den er den levende Guds budskap og lys. Den er Guds lys, det lys som opplyser menneskets tilværelse, en tilværelse som er i evigvarende bevegelse fremad. Den er Guds lys over menneskeslektens historie som på rette og kronglete veier søker mot sitt endelige mål. Den er Guds lys over godt og ondt, det som hele tiden tar nye former etter den gitte situasjon. Den er Guds lys over døden som ethvert menneske må dø alene, den er Guds lys over Guds mysterium, det mysterium som vi, etter som tiden går, lærer å forstå mer av ved å «forstå» det mindre. Den er til slutt Guds lys som forklarer kjærlighetens aldri sviktende makt og som forsikrer oss om dens endelige seier, selv om det ser aldri så håpløst og usannsynlig ut.

Ingen vil selvfølgelig benekte at man må gjøre bruk av ord når man skal studere, fortolke og forkynne den guddommelige åpenbaring. Ord som i rett sammenheng og i logisk rekkefølge, blir en systematisk trosvidenskap om den nå heter teologi eller katekese. Den har sikkert sin eksistensberettigelse, sin relative verdi og sin autoritet. Men dette berettiger ikke til å identifisere den med den guddommelige åpenbaring. Det som den guddommelige åpenbaring gjør, er å kaste Guds eget lys over hele virkeligheten. Etter alt å dømme har vi ennå ikke sett halvparten av denne virkelighet. En kan derfor si at om det å tro i kristen forstand er å tro på Gud som åpenbarer seg, da er det å tro det samme som å være villig og istand til å se hele virkeligheten med Guds øyne.

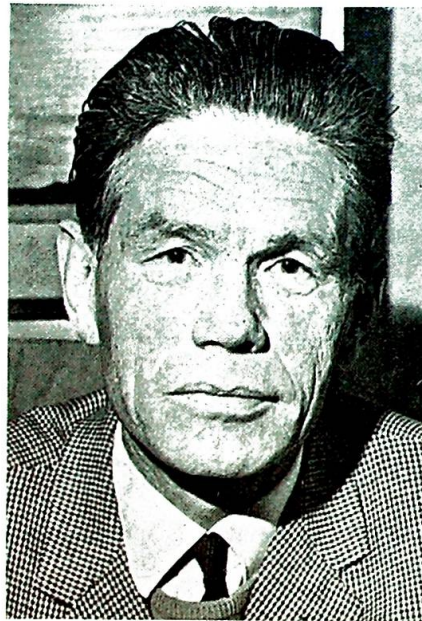
Hva dette i store trekk går ut på, forteller apostelen Paulus oss når han skriver at Gud har gitt til kjenne for oss sin skjulte vilje. Denne skjulte vilje er intet annet enn Guds frie beslutning om «å sammenfatte alle ting i enheten i Kristus — dem i himmelen såvel som dem på jorden».

Det er nettopp for å innby menneskene til denne enhet og så til samfunn med seg selv og la hele skapningen i og ved menneskene få del i Guds barns herlighet, at Gud har åpenbart seg. Eller, som apostelen skriver, etter at han mange ganger

EVENS MO

AV HALLVARD

«*Filmsensuren*», eller som det korrekt heter: *Statens Filmkontroll*, har vært under ganske hardt skyts de siste årene. *Filmsensorene*, *Karen Bøe Skaug* og *Sigurd Evensmo*, har måttet tåle angrep som har beveget seg på og over injuriens grense. Den norske uviljen mot «*formynderskap*» lar seg lett stimulere, så meget mer som det materiale *Filmkontrollen* fjerner eller forbyr pr. definisjon er utilgjengelig for de aller fleste. Når *Sigurd Evensmo* nå utgir en bok om «*Vold i filmene*»

Sigurd Evensmo.

(*Gyldendals Fakkeltbøker* — kr. 19.50) der han begrunner kontrollens politikk og avgjørelser, har han unektelig en vesentlig fordel: *Oversikten*. Han kjenner filmproduksjonens bredde — usensurert. Dermed kan han som ingen annen ta stilling til det som i debatten om film og sensur kalles «den kumulative effekt» — enklere uttrykt: *Virkingen av s t a d i g påvirkning i forrørende retning*.

Det er en klok og meget overbevisende bok. Det har vært påstått at *Evensmo* er en slik alvorsmann at han protesterte endog mot kolleslagene i tegneserien «*Familien Flint*». Her gjør han rede for sine erfaringer, og i hvert fall denne kritiker finner det

meget overbevisende, tross en gjenomsnittlig norsk uvilje mot sensur-tendenser i et demokratisk samfunn. Når en har lest hans fremstilling blir egentlig dette tilbake: *La oss beholde — tviholde på!* — denne siste terskel mot utnyttelsen av menneskenaturens ekleste side. Verden er ikke så velmenende som vi her på berget vil ha det til — kommersiell og innbringende virksomhet kan med stor akkuratess innsiktes på opplegg i menneskenaturen som ikke skal eller bør stimuleres, dersom ordet «samfunn» skal ha noen mening: *At mennesker finner sammen og tilbyr hverandre et liv som er levelig. Like mistenksom som undertegnede er overfor kristelige tendenser til å legge et sekularisert og pluralistisk samfunn som vårt eget inn under tvangsmoral, like tilfreds er han ved å se Sigurd Evensmo — på humane og dypt respektable premisser — advare mot den kloakk av vold, sadisme og undermenneskelighet som nå, side om side med kunstfilmen og med langt større profitt, velder frem på verdensplanet.*

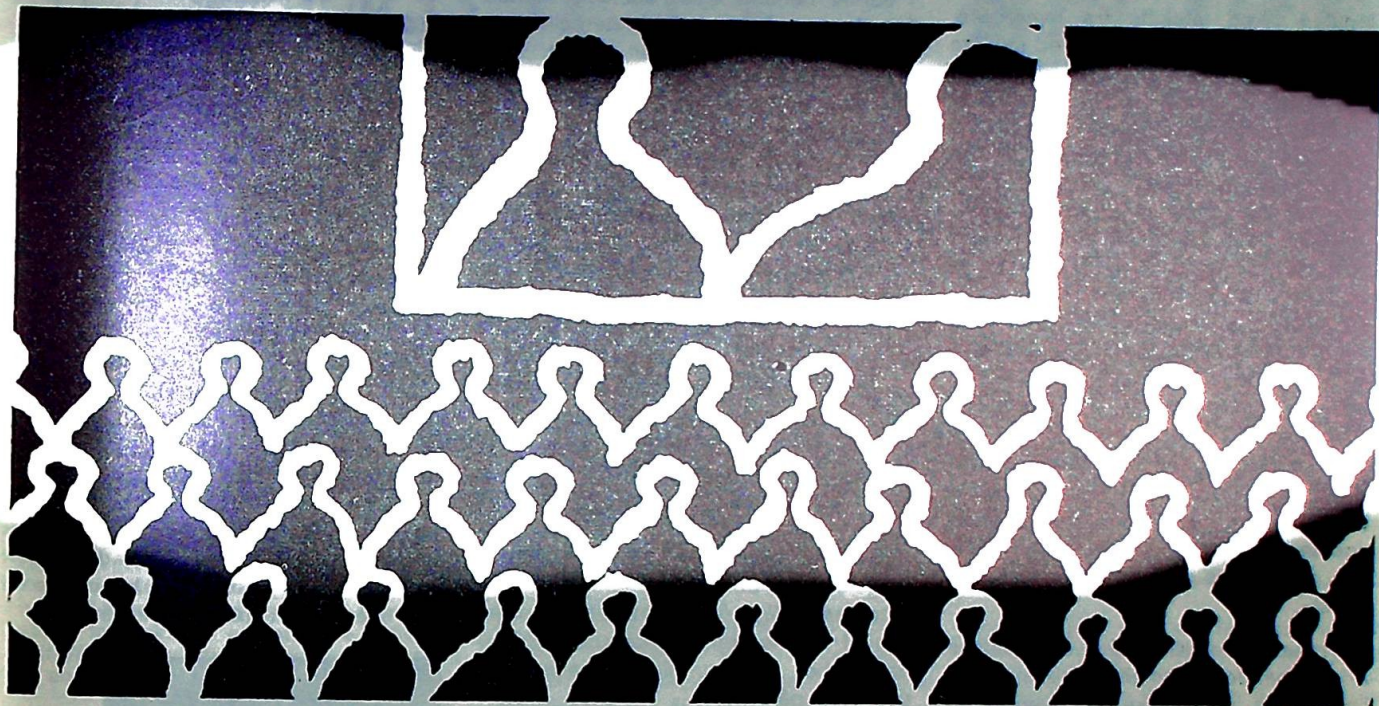
Evensmo er lavmælt og saklig — her taler en fagmann, som vet at filmen er så viktig for hele vår samtidsopplevelse at den må en se nærmere på. Den skyver oss alle etsteds hen — det kan ikke være likegyldig hvor. Fra *Bernt A. Nissens* dager har norsk filmkontroll alltid vurdert vold — detaljert, utpenslet og lystpreget vold — som det alvorligste, faktisk langt alvorligere enn en ny og uvant åpenhet i bildeskildringen av sex og erotikk. Det sistnevnte er natur — det førstnevnte unatur eller destruksjon. Det blir ikke samme sak. Under lesningen av de nøkterne informasjoner i *Evensmo* bok minnes en hele tiden om at forfatteren også skrev romanen «*Englandsfarere*» — hans erfaring om vold og overgrep stammer ikke alene fra filmerretet. Dette er filmpolitikk — sympatisk sådan. Boken er gjennomtrengt av respekt for menneskets integritet, eller mindre abstrakt i uttrykket: Av overbevisningen om at et samfunn har ansvaret for hvordan mennesker forholder seg til medmennesker.

Er da denne outrerte voldsskildringen farlig? Stimulerer den til vold? De veltilpassede kinogjengere beholder visst uten vanskelighet avstanden

og på mange måter tidligere har talt til våre fedre gjennom profetene, har han nå talt til oss gjennom Sønnen.

SLÅR TILBAKE

RIEBER-MOHN

mellom virkeligheten og massedøden på lerretet. Men alle er ikke veltilpassede. Og færre kan bli det. Menneskelivene er ikke mye verdt på Sentrum eller Eldorado kino. Et tvilsomt legemiddel — thalidomid for eksempel — ville visst tidlig komme i vår påpasselige Helsedirektørs søke-

lys. Ingen kan med sikkerhet i dag si hva vold og sadisme på lerretet egentlig forårsaker. Denne usikkerhet er ikke noe felt for ansvarsløse eksperimenter — mennesker er ikke marsvin. Foreløpig bør visst herr Evensmo og fru Skaug klippe og forby. Har man tittet ned i kloakken, ønsker man

dem arbeidsro og solide nerver. Og gleder seg over at fagmannen har gitt adskillig høystemt og hul frihetspatos et kyndig og passende svar. Sigurd Evensmo vet — av erfaring — en god del om menneskenaturens muligheter i godt og ondt. Han sitter bra der han sitter.

4. OKTOBER:

ØKUMENISK HELGEN

Det gis mange måter å skrive om Guds helgener på, men ikke alle er gode — eller relevante. Det er meget irrelevant å forsøke å tvinge en helgen inn i et prefabrikkert skjema: Man begynner med å sette opp en fortegnelse over alt det man ønsker eller tenker en helgen må være. Med en liste av dyder som kan tjene som kapiteloverskrifter i de mange avsnitt av helgenens biografi. Og så presser man en helgen inn i denne ferdiglavede ramme — om han eller hun passer der eller ikke. Hvis faktisk historikk ikke gjør ham tilstrekkelig villig eller føyelig etter denne behandling, må man komme til unnsetning med legender og myter. Især etter populær oppfatning burde

en helgen ha alle gode kvaliteter, og jo mer populær han er, dess fler bør han helst ha. Selv om det vel kan hende at en eller annen spesiell helgen umulig kunne hatt den eller den egenkap — av den enkle grunn at den ikke var aktuell, kanskje til og med rent ut umulig å ha på helgenens levetid.

Det er da så sin sak å skrive om den hellige Frans av Assisi som den økumeniske helgen. Selv ville han neppe ha visst hva dette dreiet seg om. Økumenikk var jo på hans tid ikke akkurat et brennaktuelt spørsmål. Sant nok hadde det kristne Østen revet seg løs fra det kristne Vesten. Men det gikk enda flere århundrer før den prote-

stantiske Reformasjon ble født nord for Alpene. Og det skulle ta mer enn 700 år av den romersk katolske Kirkes lange historie før de økumeniske spørsmål i ordets moderne betydning — skulle bli tatt opp og behandlet av et universelt kirkemøte, Det annet Vatikan-konsil, og bli gjort til gjenstand for en offisiell erklæring.

Likevel er det all grunn til å tale om den hellige Frans av Assisi som den økumeniske helgen. Ikke akkurat fordi han var glad i alt levende. Ikke fordi han ble gode venner med Gubbios stygge ulv. Sammenlignet med noen gudsmenn kunne denne styggedommen egentlig blitt kalt et hyggelig husdyr.

(Forts. neste side.)

Den hellige Frans var økumenisk helgen fordi han var en av Evangeliets fredsele som selv har Guds fred og derfor kan bringe den til andre som lever i ufred, atskilte fra hverandre. Om dette nå gjaldt å stifte fred mellom Assisis biskop og byens borgermester eller om det gjaldt å stifte fred mellom sarasenerne og de kristne.

Nå har det til alle tider vært kvinner og menn, og ikke bare kristne sådanne, som har vært fredsele og fredsstiftere uten at de av den grunn kan kalles økumeniske mennesker.

Det som kvalifiserer den hellige Frans av Assisi for denne ærestittel er ikke hans åndelige sønners ønsketenkning, men det historiske faktum at hele hans liv var sentrert rundt et klart ideal: «Tilbake til Evangeliet». Han er den evangeliske helgen, par excellence. Til de grader er han for hele kristenheten blitt ett av de store vidner om at det eneste som monner og det eneste som kan redde oss er: «Tilbake til Evangeliet».

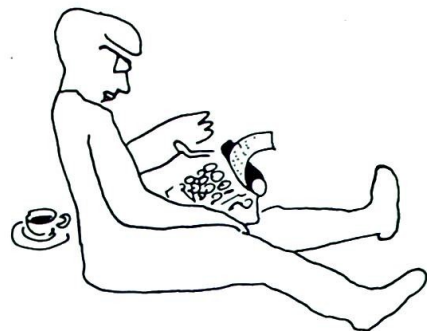
Frans av Assisi er den økumeniske helgen fordi han er den evangeliske helgen. At dette ikke er overdreven hyldest bevises klart av det faktum, som meget lett lar seg verifisere, at blant alle romersk katolske helgener er han en av de meget få som av et godt hjerte er akseptert av de kristne som ynder å kalle seg «evangeliske». Og, sammen med den gode pave Johannes, er han kanskje den eneste blant disse helgener som er elsket av dem. Men så var begge to uskrømtet «evangeliske», uten et glimt av retthaveri eller spor av teologisk «hundegalskap» vis a vis anderledes tenkende eller anderledes troende medmennesker.

Dette til tross for at ingen av de to var godfjottede sentimentalister el-

ler bedehuskoner. Ingen av de to ville ha følt seg helt vel i konventikler. Både i leveregelen for sine brødre og i sitt testamente erklærer den hellige Frans at han og hans brødre alltid vil være lydige mot den «romerske Kirke». Også i denne hensikt viser det seg at han forstår seg på økumenikk uten å kunne dens viktigste prinsipper utenat. For, som enhver økumenist verdig det navn vil erklære seg enig i: sann økumenikk har ingenting å gjøre med at noen av partene i den økumeniske dialog ser med ringeakt på sin egen åndelige arv. Eller kaster arven overbord for en slikk og ingenting, bare for å se forferdelig økumenisk engasjert ut.

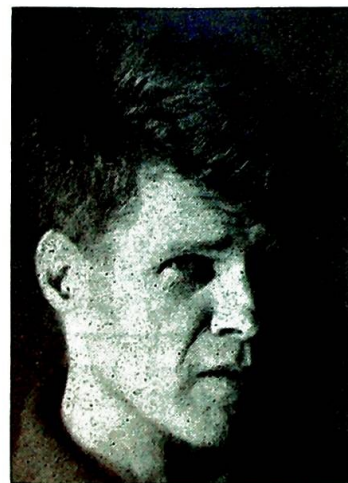
På den annen side er det umulig å tenke seg Frans av Assisi i Storinkvisitørens rolle, med tvang mot anderledes tenkende medmennesker eller anderledes orienterte grupper av kristne, for å få de til å la seg absorbere av en allerede eksisterende katolsk enhet. For selv om den romersk katolske Kirke, hvis trofaste sønn Frans av Assisi var, alltid har forblitt innen forlengelsen av den enhet som holdt det nytestamentlige fellesskap sammen, er likevel denne enhet ikke uten videre den enhet Kristus ville for alle dem som tror på ham.

Den hellige Frans av Assisi var ingen fagteolog. Systematisk økumenisk teologi ville ha vært like fremmed for ham som sanskrit. Hans form for økumenikk har en praktisk evangelisk signatur. Hans bidrag til økumenikken, gyldig og like aktuell i dag som på hans egen tid, er det som alltid må danne grunnlaget for all kristen økumenikk: en gjensidig respekt for alle uansett forskjellige tankestrukturer og menneskelige tradisjoner, en oppriktig streven etter alltid dypere å trenge inn i Evangeliets budskap og å leve dette budskap mer og mer konsekvent ut i bevisstheten om at vi i Kristus allerede er brødre og søstre tvers over alle grenser.

GRENSENE OM VÅR TRYGGHET

■ Finn Carling har i et tyveår langt forfatterskap ikke valgt å høre til de enkleste av våre diktere. I høst har han imidlertid ganske overraskende kommet med en liten diktsamling, «Lys på et ansikt», og i den har han også det enkle i form og uttrykk. Det skulle være underlig om ikke den uvante opplevelsen det må ha vært for ham å skrive ned disse små versene på en eller annen måte setter spor fremover i hans videre arbeider, frigjørtheten fra kanskje for strenge skjemaer må ha virket fristende. For oss lesere er det i hvert fall i linjer som disse helt udmerket å bli minnet om hvor nær vi står hverandre i uroen og angsten:

Berolig meg ikke med milde ord
og ved å legge hånden lett beskyttende
på armen min

Nei —
våg ikke å ta min lengsel fra meg
den som får meg til å søke
stadig nye veier bort fra
skyggene

Den som får meg til å skape
som en hildring i mitt indre
fjerne landskaper med lange strender
der vi rolig bøyer oss og sanker
skjell

Den som evig får meg til å krysse
grensene omkring min trygghet
å gå inn i mørket der
frykten stenger mellom meg og andre
mennesker

Og som plutselig får meg til å lytte
etter hva jeg tror må være
stemmen din

LEGFOLK I KIRKENS TJENESTE

(Freising - KNA) Flere legfolk enn geistlige er nå helt eller delvis engasjert i den katolske kirkes tjeneste i Vest-Tyskland. Ved åpningen av konferansen om temaet «Familie — prestegjerning» i Freising nylig uttalte domvikar Heinz Schreckenberga fra Paderborn at tallet på verdensprester i forbundsrepublikken har gått tilbake fra 21 328 i 1960 til idag knapt 20 000.

Når det gjelder ordenssøstrenes kongregasjoner som idag ennå teller 85 000 medlemmer, må man regne med en vesentlig nedgang innen 1980. Etter domvikarens oppgave finnes det idag 2800 kvinner som hjelper til i sjelesorg og kateketundervisning, rundt 6000 legmannsteologer og hele 92 000 som deltar i sosialt, karitativt arbeide.

ONSDAGS- BLIKKET

Vi er visst alle nødt til å krysse grenser omkring vår egen trygghet. Særlig i våre dager. Men det er helst ikke stemmen til en kjent vi skal lytte efter, men stemmene til mange, totalt ukjente.

TRIST OG UFORSTÅELIG?

■ Redaktør Olav Brunvand i Arbeidernes Pressekontor og en lederskribent i Aftenposten har funnet hverandre — de er enige om TV-teatret. Den 23. sept. skriver Aftenposten således:

«Men det er på basis av en fullstendig oversikt over Fjernsynsteatrets repertoar for de siste to år at redaktør Brunvand har kunnet felle denne dom: «Det er mulig at hvert enkelt stykke for seg kan forsvare sin plass, men sammensetningen har hatt et altfor ensidig preg. Jeg har et bestemt inntrykk av at det store publikum har fått et hovedinntrykk av at teateret er en kunststart som er trist og uforståelig.»

Og den omtalte lederskribent skynder seg å tilføye:

«Ut fra egen erfaring kan vi bare bekreftes at dette er det blivende inntrykk som Fjernsynsteateret dessverre har skapt hos oss, og det er ingenting ved dokumentasjonen omkring repertoarvalget som kan overbevise oss om at dette inntrykk er falskt.

Det kan neppe heller være tilsiktet. I forholdet mellom Fjernsynsteateret og publikum er det oppstått en krise, som ingen kan ha ønsket og som ingen kan ønske å la ligge uløst.»

Vårt bidrag er bare å vise til en vel nærmest samlet Oslopresses dom den 24. september etter utsendelse av Wesker «Jeg snakker om Jerusalem» på skjermen — også Aftenpostens medarbeider skrev lykkelig begeistret om denne utmerkede forestilling.

Og vi har dessuten lyst til å sitere noen ord av Arbeiderbladets leder, også den 24.:

«Men vi må ikke glemme at den nye dramatikken og eksperimentteatret også er en del av vår virkelighet. Fjernsynsteatret ville forsømme en del av sin informasjonsplikt og også en del av sin pedagogiske oppgave om det ikke holdt et vindu åpent mot det nye og kontroversielle.

Ibsen, Strindberg og Kjær — som alle har vært å finne på Fjernsynsteatrets repertoar — voldet i dag ingen vansker for seerne. Men de to første var i høy grad omstridt i sin samtid både for sin form og sitt innhold. De fleste av deres «sann-

heter» er blitt vedtatte sannheter eller avdempet av den tid som er gått.

Det kan ikke være Fjernsynsteatrets hele oppgave å seile videre på det vedtatte og ufarlige. Dagens dramatikere står midt i sin egen samtid og artikulere dens problematikk i en ny form. Vi kan med sikkerhet forutsi at noen av dem vil bli stående og andre vil synke i glemselens elv, men det mest våkne publikum ønsker selv å være vitne til den åndskamp som er en del av deres egen virkelighet. Vi tar neppe feil når vi regner med at nettopp ungdommen utgjør en stor del av dette publikum.

Under denne synsvinkel kan vi ikke se at Fjernsynsteatret i sitt repertoarvalg har hatt noen utpreget slagside, men har gitt et variert programtilbud med appell til de fleste publikumskategorier.»

«MÅNEDENS SITAT»

■ FN-sambandets pressetjeneste har noe de kaller månedens sitat. Og her har vi nettopp lest dette, hentet fra en tale som presidenten for Det økonomiske og sosiale råd, Raymond Scheyven holdt i august ved avslutningen av rådets møte i Genève:

«Den generaldebatt som hvert år innleder Det økonomiske og sosiale råds møterekke i Genève, gir medlemslandene mulighet for å uttrykke sitt syn på de problemene som de betrakter som vesentlige, og dermed kan de antyde i hvilken rekkefølge de ønsker dem løst.

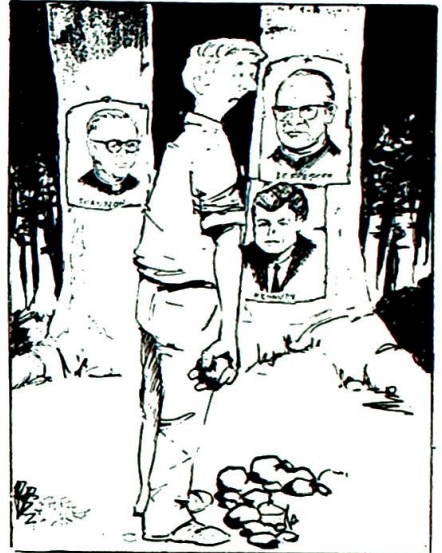
Det er naturlig at diskusjonen i år i særlig grad har fremhevet den engstelse som befolkningseksplosjonen gir grunn til. Noen av delegasjonene har fortalt oss at etter deres mening er fødselskontroll et av hovedproblemene.

Det ville også være merkelig om den alarmerende stigning i befolkningstilveksten ikke skulle gjøre inntrykk. Vi har fått noen urovekkende tall. Verdens befolkning vokste fra én til to milliarder i tidsrommet 1830—1930, altså i løpet av et hundre år. Befolkningstallet steg til tre milliarder i tidsrommet 1930—1960 i løpet av 30 år. Det er så godt som sikkert at tallet vil være oppe i fire milliarder i 1975 — i løpet av 15 år. Hvis økningen herefter skulle stige i samme takt, ville det bety en folkemengde på fem milliarder i 1983 — 8 år senere, seks milliarder i 1990 — syv år senere — og syv milliarder i 1995. Med andre ord ville det nåværende folketall på jorden være fordoblet i løpet av de kommende 25 år.

Det er dette bilde som er blitt tegnet for oss. Situasjonens alvor og den trusel som her rettes mot menneskeheten fremtid, gjør det nødvendig for oss å ta avgjørelser som kan gi vår strategi for det annet utviklingsstadiet den riktige retning...

... Man har sagt — og det er riktig — at enhver generalisering er farlig. Man vil

Let Him Who Is Without Sin...

En tegning fra den katolske avisen *The Tablet* i Boston: «Skyteskivene» er den tidligere biskop Shannon, biskop Defregger og Ted Kennedy — alle trosfeller som har vært under hard kritikk i det siste. «La ham som er uten skyld...»

straks bli klar over det relative i de tallene jeg har sitert, når man tenker på de enorme områder verden over som ennå ikke er utviklet; og her er det ikke tale om sosial og økonomisk utvikling, men om landarealer som ligger øde og udyrket til tross for at de er fruktbare. De fleste afrikanske land — og dette er bare ett eksempel av mange — har bruk for menneskelige ressurser til utvikling av disse landenes naturrikdommer. En av hovedårsakene til at de er underutviklet er nettopp at de er underbefolket.

På fellesmøtet mellom Den administrative koordineringskomité og Komitéen for planlegging og koordinering, som jeg hadde den ære å delta i før denne møterekke begynte, understreket atskillige delegasjoner at en økning av befolkningstallet i deres land aldeles ikke ville være en hindring for utviklingen, tvært imot var den en avgjørende betingelse for at utviklingen kunne komme i gang.»

SITAT II

■ For å holde oss til de nyttige sitatene, i Katolsk Kyrkotidning i Sverige har Orjan Ekman skrevet dette — som ikke er uten interesse:

«Ulla Åhgren-Lange tecknade för en tid sedan i DN (2/8-69) en bild av vad hon kallar «en kristen balansgång». Med utgångspunkt från den av Sven Ingebrand redigerade boken «Fasta normer eller föränderliga» hävdar Ulla Åhgren att de kristna råkat in i ett svårt dilemma: de vill vara samhällsengagerade samtidigt som de vill behålla det fasta och oföränderliga i den kristna tron. Därav den svåra balansgången. Till detta knyts en annan fråga. När de kristna nu delar andra människors uppfattning om världens och samhällets problem, vilken är då kristendomens roll i detta sammanhang?

(Forts. s. 288.)

Den nutida kristendomsdebatten handlar till stor del om förhållandet mellan vad man ibland kallar den vertikala och den horisontala dimensionen. Med andra ord: gäller kristendomen först och främst människans förhållande till Gud — eller hennes förhållande till medmänniskorna? Svaret är naturligtvis att den gäller båda relationerna och att dessa inte kan skiljas från varandra i ett kristet perspektiv. Men eftersom den gängse kyrkofromheten i långliga tider mer eller mindre ensidigt betonat den förra relationen (frågorna om synd och nåd, om frälsningsvisshet och helgelse etc), så finner man nu tendensen att lika ensidigt betona den tidigare underutvecklade rörelseriktningen från människa till människa. Som om inte också denna vore beroende av den vertikala rörelsen, den mellan Gud och människan.

I det ständiga pendlande mellan ytterligheter, där alltid något barnnitiskt kastas ut med något badvattnet, gläds man varje gång man hör en röst som påminner om båda sanningarna, inte bara om den ena. Det finns förstas också påminnelser som är fadda, appeller till en balans liktydig med orörlighet och ljumhet — de utfärdas av den andliga kalkborgerlighetens funktionärer, och det är ju inte detta jag menar. Nej, den appell som kommer en att lystra utgår inte från medelmåttighetens bekväma balansläge, den tränger fram ur en lika djup, lika vital, lika dramatisk erfarenhet av båda ytterlighetslägena. Bara den som verkligen i sitt eget väsen upplevat känslan av motpolernas oförenlighet kan vara ett trovärdigt vittne om att enhet finns.

Ett sådant trovärdigt vittne möter man i *Greta Hofstens* nyutkomna bok *Samtalsvis* (Bonniers, pris 29:50). Där finns spänningen mellan vertikalt och horisontalt, intill sönderslitenhet, där finns det smärtsamt äkta jämviktssläge som tar form i korset. «Vaka i Getsemane eller leva i världen med öppna ögon är samma sak... Så fort jag lyfter blicken och ser människorna, så är det som om hjärtat slungades av en okänd kraft så långt ut som det bara är möjligt, och det finner sig i mörkret, utanför... Dit ut där Kristus inte är bekänd, inte ens känd. Och känslan: där vill jag

vara, där hör jag hemma. Och jag förstår inte vem jag skulle möta där om inte Kristus.» De citerade meningarna resumerar egentligen hela boken och dess budskap.

Men boken rymmer samtidigt vad som väl får kallas en själs historia, den speglar en utveckling som visserligen bara spänner över tre år — med början vid vändpunkten tillbaka till den kyrka författarinnan lämnat många år tidigare. Tre år, och ändå en märkligt «fullständig» utveckling, frestas man att säga. Samtidigt är det ju så att en människas inre utveckling beskriver ett slags spiral: varje varv är fullständigt, kan vara vidare eller snävare, kan genomlöpas snabbare el-

ler långsammare, men utgångspunkt och slutpunkt är belägna på olika nivåer. Ett sådant varv är det som Greta Hofstens bok redovisar.

Första stadiet är tvekan före det avgörande steget, som snarare upplevs som ett språng ut i tomrummet, där alternativet är dödligt fall eller trons uppfyllelse: att någon tar emot en. Det är också den stolta, «fullvuxna» människans motvilja för att bli mottagen «av nåd allena». — Sedan språnget väl är taget börjar ett stadium av analys: det är de egna motivationerna lika väl som de stora målsättningarna som granskas under lupp. Här visar Greta Hofsten prov på en anmärkningsvärd penetration

FRA ST. OLAV
FORLAG:

ENHET OG

Lars Roar Langslet: *Enhet og mangfold*. St. Olav Forlag, 83 s. Pris kr. 12.

Magister Langslet behandlar i sin bok fenomenet *det pluralistiske samfunn*. Han tar utgångspunkt i det platoniske begreppet enhet/mangfold og påviser hvordan spenningsforholdet

mellom de to opprinnelige metafysiske begreper i dag eksisterer innenfor stats-samfunnet og innenfor verdenssamfunnet. — I bokens første del om mangfoldigheten i samfunnet foretar han en verdifull klargjøring av det moderne samfunns hovedbegreper, i første rekke «pluralistisk samfunn», «toleranse», «samar-

Biskop Johannes Røth i Trondheim som nylig fylte 70 år.

SVERIGE

som ibland för tanken till Simone Weil, så till exempel när hon sätter fingret på det självmedlidande som döljer sig bakom en sentimental medkänsla, eller när hon riktar sökarljuset på den fordrande kärleken, den som kräver att du skall uppfylla alla de förväntningar jag ställer på den jag utnämnt till att älskas av mig. — Denna penetrationsförmåga är så uppdriven (den kan också i mindre lyckliga stunder krångla till sig de snårigaste abstraktioner) at den förskräcker: analysen kan bli destruktiv, ärlighetskravet kan drivas ända till döds! kanske anas här också ett lutherskt överjag som kräver att ödmjukheten skall förneka allt gott hos jaget. . .

MANGFOLD

beidsevne», «solidaritet» og «demokrati». Han påviser hvordan pluralismen har frihetsprinsippet som grunnlag, og at det pluralistiske demokrati nødvendigvis må være et liberalt demokrati, selv om han i noen monn avviser beskyldningen om at et samfunn av denne type er et nedslag av liberalismens tanke om fri konkurranse. Demokratiet er tvert imot under utvikling, og forf. oppfordrer til en justering av dets tradisjonelle former, en justering som er livsnødvendig dersom demokratiet fremdeles skal kunne eksistere i det moderne samfunn.

Efter Langslets mening kan det harmoniske samspill mellom individ og kollektiv som forutsettes i et pluralistisk samfunn, bare betryggende baseres på et kristent grunnlag. Selv om kristendommen ikke inneholder en samfunnsteori, står allikevel ikke verden og Guds rike stilt opp mot hverandre som to uforenlige størrelser, men griper inn i hverandre: «Det usynlige rike vokser frem i og gjennom den jordiske virkelighet som Gud selv har identifisert seg med i inkarnasjonen». Bare kristendommen stiller de nødvendige garantier for trospostulatet som det pluralistiske samfunn går ut fra, men ikke kan begrunne ut fra en rent naturalistisk menneskebetragtning.

Boken vil nok vekke opsikt og fremkalle reaksjoner, fordi den må betraktes både som et debattinnlegg og som et verdifullt bidrag til forståelse av vår samtid.

PBH

Men allt detta tycks till slut infogas i ett utvecklingsmönster: just för att analysen hotar att bli en analys till döds, måste den lida skeppsbrott, och det sker också i den själens mörka natt där själva existensen ifrågasätts i en «upplevd död». «Upplevelsen var fullständigt odramatisk, bara olidligt närvarande, verklig. Och genom dess närvaro och verklighet blev jag närvarande och verklig, existerande.» Detta är nyföddelsen, kretsloppet är fullbordat, man är åter i utgångsläge, men på en annan nivå, en oåterkalleligt annan. «Nu tror jag att ingenting annat angår mig än att Gud är i allt, att Kristus är uppstånden och lever. Därmed angår mig allt.»

Före denna slutpunkt — som samtidigt ter sig som början på ett nytt kretslopp i spiralen — ligger väsentliga stadier som jag här inte gått in på: en långvarig, kanske kronisk sjukdom med svåra smärtor: genomförandet av ett radikalt beslut att som Sackeus dela med sig hälften av sina tillgångar åt medmänniskor i nöd; svårigheten att anpassa sig i kyrkliga sammanhang. Det är viktiga aspekter av en religiös utveckling därför att de ger den dess autentiska placering i verkligheten; «andligheten» är rotad i kärva realiteter. Det hör till saken att detta liv i högsta grad är präglad av denna tid och dess vånda; den horisontala inriktningen är betingad av en utomordentligt stark världsmedvetenhet. Så här ser det ut när denna medvetenhet i horisontalplanet genomkorsas av trons vertikala ljus: «Flickebarn, du som blöder på Vietnams risfält, negerungling som piskas till döds i Kansas City, indiska moder som ingen mjölk har för ditt nyfödda barn, gubbe vars sista förbannelse kvävs av kolden under en bro i Paris, ni är inte ensamma. Gud dör med och för er varje dag.»

Simone Weil blev nämnd. Greta Hofsten förefaller mig vara den i vårt land som kommit närmast henne, både i den religiösa analysens penetration, i den tragiska gemenskapsupplevelsen och i den stränga konsekvensen hos sitt sanningskrav. «Samtalsvis» är en märklig bok, redan omistlig.

Gunnel Vallquist.

EN KLOVN

En amerikansk pressemann besøkte nylig redaksjonen på jakt etter stoff til sin avis i Statene. En katolsk ukeavis med millionopplag. Han skriblet ned tall, statistiske oppgaver og alt om nye bygg med enorm flid, jeg pratet.

Plutselig fant jeg på å si, nærmest for å se om det gikk an å bli bedre kjent med mannen: Vet De, engang før første verdenskrig meddelte dette uanseelige blad sine lesere at elefantjakten i Kenya opphørte for sesongen den 15.

En klar, lettfattelig meddelelse til norske katolikker. Ikke kontroversiell, ikke kranglete, ikke politisk betent.

Amerikanernes fryd var gledelig. Han la med et fornøyd sukk til side alle de betydningsfulle facts og ville vite mer om sånne spesielle ting.

Og jeg fortalte ham selvfølgelig om noen av de gamle merkverdigheter. Om redaksjonens åpenbare glede da den kunne meddele at en luthersk teologistudent hadde skutt seg en kule for pannen utenfor Berlin — og derefter latt seg falle foran kveldstoget. Om den besynderlige interesse man viste for Emin Paschas uhell og fall fra hotellbalkonger og slukt, om Hs. Majestets mumiegave til Fredriksmuseet osv.

Jeg fortalte ham også at jeg hadde hørt at norske katolikker — som mer eller mindre hadde pålegg om å holde seg til bladet St. Olav — den gangen et ukentlig foretagende — fikk vite om utbruddet av første verdenskrig en uke etter alle andre. Det passet ikke med trykkesidene.

Vi ble virkelig fine venner. Til tross for at jeg advarte ham og sa at jeg var a clown.

Da han gikk sa han: I'll see you in Rome in October.

Yes, I think he will. Det er kanskje stadig forbudt å skyte elefanter etter den 15., men litt kruttøyk kan vi alltid lave sammen.

STØTT ST. OLAV

GI ET ARSABONNEMENT (kr. 25)
TIL EN VENNINNE ELLER VENN

BYFOLKS EVENTYRVERDEN

Menneskenes behov for naturopplevelser og kontakt med dyrene halv skjulte liv vokser i takt med den økende urbanisering og teknifisering av vårt miljø. Jo større og mer fremragende storbyene virker på mange, jo større blir i virkeligheten trangen til å vandre på snart gjen-grodd stier og søke fortrolighet hos dyrene. Dette er en, ikke helt uvesentlig grunn til at vi hilser første bind av Cappelens «Norges dyr» velkommen denne høst. «Norges dyr» som samlet blir på seks store bind, fullt

av fremragende bilder i farver og sort-hvitt, tar sikte på å være et standardverk om det rike og mangfoldige dyreliv vi eier her i landet. Det bygger på «Norges dyreliv» som ble utgitt første gang i 1947, men dagens verk er på mange måter et helt nytt arbeide. Dels skyldes det den mengde av nytt stoff som den zoologiske forskning i de nordiske

land har gitt oss det siste tiåret, dels de tydelige forandringer som har skjedd i dyreverdenen. Noen arter har gått tilbake, andre har gått frem, nye områder er erobret osv. Dessuten har vårt lands dyreliv fått tilskudd av arter som tidligere var ukjente i Norge. Meget av dette nye materialet legges frem i «Norges dyr» nå.

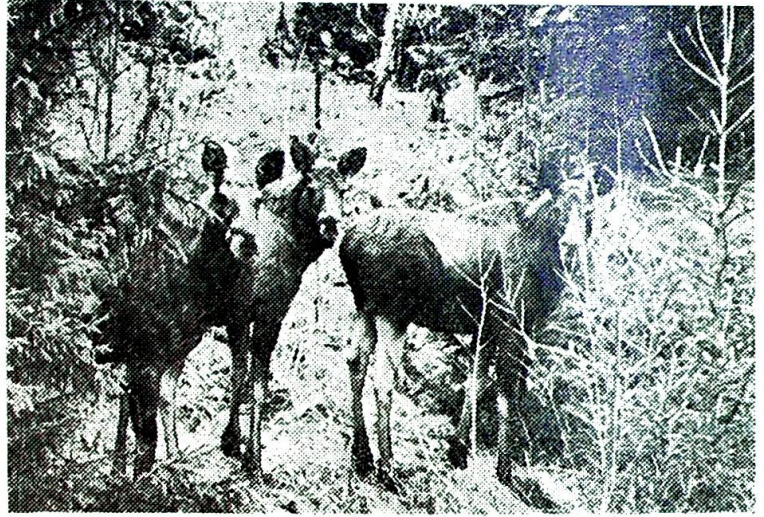
ONSDAGSBLIKK - - -

(Forts. fra s. 285.)

Det er till denna sista fråga jag skulle vilja anknyta och därmed också indirekt försöka antyda ett svar till den första.

Uppenbart är att de senaste åren inneburit en radikal omsvängning bland de kristna. Sammankopplingen kristendom—politisk konservatism är inte lika aktuell nu som för bara ett tiotal år sedan. Man börjar också gå till rätta med en tråkig form av individualism, fixerad på den egna själens frälsning, man börjar övervinna en borgerligt snedvriden tolkning av de kristna dygderna. Bland centrala begrepp i den kristna förkunnelsen, i det kristna medvetandet möter man: solidaritet, fred, jämlikhet, ekonomisk rättvisa.

Allt detta är gott och väl; det är underbart att få leva som kristen i denna tid, när det sociala, politiska och «ekonomiska» engagemang framstår som en integrerad del av den kristna etiken. Men denna typ av engagemang kan ju inte synas särskilt märklig för den som har en humanistisk livssyn eller för den politiskt radikale; snarare uttrycker väl många en viss förvåning över de kristnas tröghet att komma fram till «självklara» slutsatser. Och för övrigt, vad kan de kristna tillföra debatten? Vilken speciell sakkunskap kan de presentera, vilka lösningar har de att erbjuda som skulle kunna förändra sociala och ekonomiska problem? Hur menar de kristna att de skall lösa de ekonomiska frågorna rörande handel mellan i- och u-länder? Hur skall social och ekonomisk rättvisa kunna förverkligas i Brasilien? Hur skall de kunna förhindra att grundvattnet förgiftas? Vad svarar vi kristna på dessa frågor? Svaret är enkelt: vi vet inte, d.v.s. vi vet inte mer än andra. Bland oss kristna finns sådana som är specialister på ekonomi, mikrobiologi, sociologi, de kommer naturligtvis att arbeta på att finna lösningar, men värdet av deras arbete beror inte på deras kristna tro utan på graden av deras tekniska, formella kunskaper. Det finns med andra ord *inga kristna lösningar* på såvitt, överbefolkning, de förtrycktas frigörelse. Dessa problem får mänskligheten solidariskt försöka lösa med utgångspunkt från tekniskt, mänskligt kunskaper. Det nya i bilden är de kristnas övertygelse att dessa

Pattedyr som lever i åpent lende, for eksempel rein, har en tendens til å danne flokker. Men hos de fleste andre pattedyr er familien med moren som sentrum den sosiale enhet. Bildet viser en elgkalle (til venstre) med sine to fjorårskalver, fotografert på forsommeren, før årets kalv(er) er kommet til verden. Det har vist seg at elgkalvene er svært avhengige av moren den første vinteren. Kalver som mister mor om høsten blir satt sterkt tilbake, og de har vanskelig for å bli akseptert av andre elggrupper som kunne lært dem hvordan en elg lever seg gjennom den harde årstiden.

frågor intimt hänger samman med mänsklighetens frälsning och alltså även vår individuella. Frälsning och rättfärdighet måste ha denna mänskligt-sociala dimension för att relationen till Gud skall bli fullödlig och förståelig. Vår solidaritet med alla människor (vore den blott också verklighet!) är en förlängning av Guds absoluta solidaritet med mänskligheten så som han visat sig för oss i Kristus. Om den solidariteten fungerar rätt — och det gör den trots allt ibland, som hos Johannes XXIII, Martin Luther King, Helder Camara — ja, då blir den kristne, de kristna, kyrkan ett tecken. Ett tecken på Guds närvaro mitt ibland oss. En närvaro som innebär hopp. Ett hopp om fördjupad mänsklighet, om frigörelse. Ett hopp som ger svaghet, lidande och död en mening.

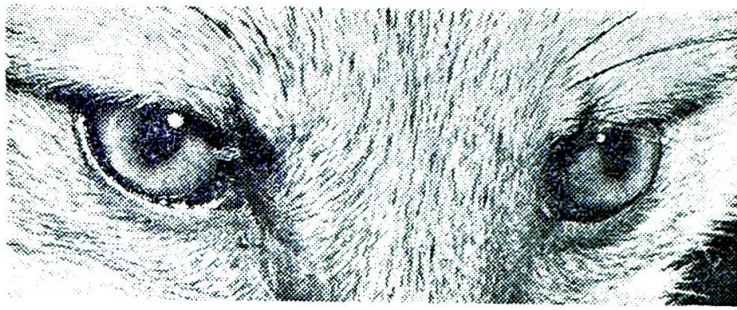
Efter vad jag kan förstå är detta — och bara detta — vad vi kristna kan tillföra våra medmänniskor som upplever och ser verkligheten på ett annat sätt, som tolkar historien från andra utgångspunkter. Vårt bidrag innebär inte tekniska lösningar på ekonomiska, sociala och politiska pro-

blem. Vi kan vad gäller dessa frågor bara försäkra om vår solidaritet. Men vad vi framför allt vill bära med oss är övertygelsen om att människans hopp aldrig får utsläckas.

Det skulle vara vårt kristna bidrag.»
ANDREAS LEGMANN

**ST. OLAV'S
REDAKSJON**

**Ny kontortid i høst:
14—18**

De fleste pattedyr er etter alt å dømme farveblinde, og dessuten «langsynte». Det de først og fremst oppfatter ved synets hjelp er bevegelse, ikke detaljer og former. Oftest er øynene plassert på siden av hodet, noe som gir stort synsfelt. Men for rovdirene er dybdesyn (tredimensjonalt syn) viktigere enn stort synsfelt, bl. a. fordi de må kunne beregne avstanden til byttet de vil angripe. Derfor har de fleste rovdirene øynene plassert foran på hodet. Dette er tilfelle hos reven (se bildet), men i enda høyere grad hos kattedirene.

Til forskjell fra «Norges dyreliv» er det nye verk preget av den gren av naturvitenskapen som kalles økologi og som beskjeftiger seg med samspillet i naturen. Menneskenes stigende utnyttelse av naturressursene griper aktivt inn i dette samspillet, og vi skal få høre atskillig om de problemer dette fører med seg.

Men først og fremst altså: en helt ny invitasjon til å gjenoppdage en

fantastisk verden utenfor bymiljøet. Grundig forarbeide og en stab av fagfolk har hjulpet Ragnar Frislid og professor Arne Semb-Johansson, redaktørene, med å gjøre det til en meget fristende invitasjon.

A. R.

LØSSALG AV ST. OLAV

I GRUNDT TANUMS
BOKHANDEL,
UNIVERSITETS-
BOKHANDLENE
I SENTRUM OG PÅ
BLINDERN

Vår kjære søster
ZITA LØSEKE
døde den 12. september nær 80
år gammel og ble gravlagt den
17. september.

St. Franciskus Søstrene.

Den avdøde anbefales til de troendes forbønn.

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSK BISPEDØMME
Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO
Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13
Alle dager unntatt lørdag

Menighetspleien
har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

**KATOLSK
INFORMASJON**

p.høks 3664 gl.b. Oslo 1.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hammerfest
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	} Tromsø
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Trondheim
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeths Hosp.	}
Vår Frue Kirke	
Bispegården	}
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	}
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	}

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

DEBATTEN PÅ MARIAHOLM OM VOLD/IKKEVOLD

Siste weekend var omkring 40 unge katolikker og protestanter samlet til debatt på Mariaholm om krig/fred-problematikken.

Utgangspunktet for gruppediskussionen var denne: Kirken tar i Vatikankonsilets konstitusjon «Kirken i verden av idag» klart avstand fra krig og bruk av vold som midler til å løse statlige og mellommenneskelige konflikter og problemer. Dessuten påvises farene ved de nye våpen, maktbalanseprinsippet og kapprustningen som bl. a. svekker de rike nasjoners evne til å hjelpe den skrikende nøden i store deler av dagens verden. Samtidig understrekes imidlertid de ordnede regjeringers rett og plikt til selvforsvar og de militæres oppgave som tjenere av folkets sikkerhet og frihet.

De fem gruppene som var i arbeide skulle bl. a. diskutere spørsmål som dette:

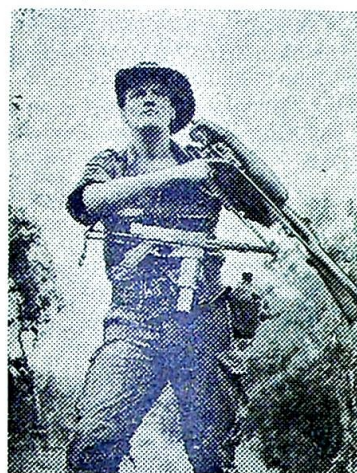
Hvordan stiller Kristus seg til bruken av vold? Hvordan stiller Han seg til samfunnsautoriteten og militær-makten?

Har utviklingen av atomvåpen o. l., begrepet «den totale krig» og verdens enhet ført til at dagens kristne totalt må nyvurdere den tradisjonelle hold-

ning til vold/militærmakt for å løse mellomfolkelige konflikter? Hvilke andre metoder kan eventuelt anses som forsvarlige og realistiske i dagens situasjon?

Hva er så en kristen holdning til det norske forsvar idag? Skal vi gå til en-sidig nedrustning? Kan man akseptere, eventuelt fremme militærnekting av moralske-religiøse grunner, men ikke av politisk overbevisning?

Hvis man ikke aksepterer vold som middel for å fremme menneskeverd og frihet, må man da fordømme og motarbeide de revolusjonære bevegelser som ikke ser annet middel mot diktatur og katastrofal nød enn bruk av vold for å forandre samfunnsforholdene? Kan deres voldsbruk komme inn under begrepet selvforsvar, det som er begrunnelsen for det norske forsvar? Under nødvergeregelen? Under begrepet «rettferdig krig»?

Kan man utarbeide et realistisk og effektivt alternativ til militæraksjoner i form av et ikkevold-program?

Tiden som sto til rådighet var for knapp til at man rakk mer enn en ganske kort debatt om punktene. *Red.*

BERGEN	
Gode Bergens-firmaer	1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjøll»	
 Echtes Farvehandel NYGÅRDSGT. 19	 Peter M. KOLDERUP Strandgaten 60 Glass - Porselen - Stentøy
 VESTA · HYGEA MED TANKE PÅ FREMTIDEN	OMEGA URMAKER FINCKELSEN I Nygårdsgaten v/Eldorado og i Sletten Shopping Senter

spill mangler sjelden fullstendig sjarm, men ellers er det prektige alpelandskaper og kropper som styrtes end i dem fra stor høyde eller blir pepret fulle av kuler — alt dette i kjempeformat — som er filmens hovedingredienser. — Det er ganske interessant å se hvordan vold er brukt som filmatiske middel i disse to tilfellene, i «If» og i «Ørneredet». Uansett hvilket etisk mål man måtte legge på det, er i hvert fall i den første filmen vold brukt som et middel, et middel for å uttrykke noe, en reaksjon eller en streben. I «Ørneredet» er vold og sadisme bare et mål i seg selv, eller hvis de er brukt som midler, er det for å pirre tilskuernes mest primitive instinkter. Målet er å underholde, og det sannelig på den grovest mulige måte. — Kanskje forskjellen mellom disse to filmene simpelthen skulle være den som eksisterer mellom kunst og ikke-kunst?

P. H.

KOLLEGIALITETEN

«Kollegialiteten manifesterer seg også i de enkelte biskopers respektive forhold både til den lokale og til den universelle Kirke. I egenskap av Peters etterfølger er den romerske biskop det varige og synlige prinsipp og fundament for enheten blant biskopene og blant alle de troende. Biskopene er hver for seg det synlige prinsipp og fundament for enheten i sin egen kirke, dannet i den universelle

Kirkes bilde. Og det er i og av disse lokale kirker den ene og udelte Kirke består. Derfor representerer hver biskop sin kirke, mens alle biskoper, iberegnet paven, tilsammen representerer hele Kirken i fredens, kjærlighetens og enhetens bånd.»

(Det annet Vatikanconsils
dogmatiske konstitusjon
KIRKEN.)

<p>Spesialforretning i RUSTFRITT STÅL for sykehusene</p> <p>KNUT JUUL CHRISTIANSEN</p> <p>Stortingsplass 7 II Tlf. 33 36 24 - Oslo Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT</p>
<p>TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S ERLING THORNE</p> <p>Kaj Munks vei 41, Oslo 8 Tlf. 23 02 40</p>
<p>Allslags snekkerarbeid utføres</p> <p>REIDAR MYRVOLD & SØNN</p> <p>Gladsvøi 23, Grefsen Tlf. 21 18 32</p>
<p>Byggevarer - Beslag - Ovner Verktøy - Fliser - Linoleum Tapeter - Farvehandelvarer Kjøkkenutstyr</p> <p>THIIS & CO. A/S</p> <p>Haakon VII's gt. 1, Oslo Sentralbord 41 77 30</p>

OSLO

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

**KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER**

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

NEBB
Stedet for alt elektrisk

ØVRE SLOTISGATE 8, OSLO

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Film

TO FILMER MED VOLD

Lindsay Andersons film «If» er en film om ungdom og opprør, og kan vel som sådan betraktes som tidstypisk for slutten av 60-årene. Den er lagt til et miljø som vel for oss virker noe fjernt, nemlig en engelsk kostskole. De som først og fremst kjenner denne ærverdige institusjonen fra «Tom Browns skoledager» og gjennom Mr. Chipps' elselige og lett plirende øyne, vil nok ane at en god del vann har rent under broene siden den tid. Filmen er vel først og fremst ment som et angrep på dette meget engelske fenomen, og den river i stykker tidligere tiders romantisering av en på mange måter grusom skoleform. Den viser den bakgrunn av hundsing og pryl som tidligere ble ansett for nødvendig for å oppdra, en kunne nesten si dressere, en ekte gentleman. — Men hvis dette var alt, kunne vel forsåvidt filmen være oss forholdsvis likegyldig, og man kunne betrakte den kun som et veltalende innlegg mot en antikvert skoleform, — og det hele fikk bli engelskmennenes egen sak. — Men dette er ikke tilfelle, og filmen angår oss alle. For det første er den uhyre vellaget, hvilket i seg selv ikke er så lite. Her er ypperlige skuespillerprestasjoner av tildels meget unge mennesker, og en bruk av farver og sekvenser i sort/hvitt som er meget interessant. — Men også utover dette er filmen og dens innhold oss i høyeste grad vedkommende, for kostskolen er bare et grelt symbol på det etablerte samfunn, og opprøret mot skolen er i virkeligheten et opprør mot samfunnet. Eller kanskje det ville være riktigere å si opprørsfantasier, for grensen mellom fantasi og virkelighet er umulig å trekke i denne filmen. Selve titelen «If» henspiller selvsagt først og fremst ironisk på Kiplings dikt, innbegrepet på victoriatidens og det britiske imperiums menneskeideal, men vel også på det rent hypotetiske i ungdommelige opprørsfantasier. Drømmen og virkeligheten er uoppløselig vevet inn i hverandre, og det er på det plan filmen etter min mening først og fremst besnærer. Den sier nemlig noe om unge

Førsteprisfilmen fra Cannes-festivalen 1969, Lindsay Andersons «If...», retter søkelyset mot de britiske kostskoler med deres sakrosante tradisjoner. På bildet tre av rebellene: Mick (MALCOLM McDOWELL), som vrir de siste dråper ut av flasken, samt Johnny og Wallace (DAVID WOOD og RICHARD WARWICK). Filmen er i farver.

menneskers måte å oppleve virkeligheten, den «etablerte» virkelighet, på. I stedet for å tilpasse seg den i lydlig underkastelse, drømmer den unge seg ut over den. Dette er ikke noe nytt, men er et konstant fenomen i alle tider. Det nye ligger vel kun i den litterære genre som brukes, i dette tilfelle myten om geriljakrigen. Bokstavelig talt å skyte det etablerte samfunn i filler er vel neppe ment som en holdbar løsning på et konkret skoleproblem, men det er uttrykk for en reaksjon mot virkeligheten, en reaksjon som er negativ og destruktiv, men som samtidig har et visst innhold og fremfor alt er motivert av en merkelig streben etter et ideal. «Vold er den eneste rene handling som finnes», heter det i filmen. Denne streben etter renhet er nok dypest sett filmens budskap, en renhet slik den kommer til uttrykk i kameratskap, kjær-

lighet og — altså da — vold. Dette siste kan nok gjøre tilskueren betenkt, men benekte den higen som volden i denne filmen står som uttrykk for, det kan han ikke.

ØRNEREDET.

Vold i supercinemascope-format finnes det nok av også på Colosseums kjempelerret i filmen «Ørneredet» («Where Eagles Dare»). Etter en tre timers forestilling har man nok sett grovt regnet bortimot 1000 mennesker dø, hvorav et par hundre på temmelig nært hold. Den måten det her dveles ved forskjellige mordmetoder på, ligger temmelig nær opp til grensen for det sadistiske. — Det kan ikke nektes at filmen er ganske spennende, og Richard Burtons
(Forts. s. 291.)

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonsor: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.